

OLÁH JÓZSEF

VADÁSZAT, VADGAZDÁLKODÁS A DOBOZI URADALOMBAN A 19–20. SZÁZADBAN

A Kőrösvidék egyik legrégebbi, már a honfoglalás előtt is lakott települése a török kiűzése után a Harruckern, majd a Wenckheim család tulajdonába került. Így a 19. században gr. Wenckheim Rudolf (1814–1891), majd unokaöccse, gr. Wenckheim Dénes (1861–1934), végül annak fia, gr. Wenckheim Lajos lett a helység legnagyobb birtokosa.

A község területeként a 19. század végén 5760,99,
1895-ben 9310,44,
1935-ben 8465,60 ha-t tartottak nyilván.¹

Ebből a francia eredetű arisztokrata család tagjai
1897-ben 3550,
1925-ben 2882,
1935-ben 2817 ha-t birtokoltak.

Mind a községhez, mind az uradalomhoz tartozó területen belül a művelési ágak között – alföldi viszonylatban – szokatlanul magas az erdő részaránya, mely a helységben

1788-ban 18,44,
1895-ben 16,34,
1935-ben 18,07%,

az uradalomban

1889-ben 24,81,
1897-ben 24,83,
1925-ben 26,81,
1935-ben 30,93%.²

---

¹ A területi adatok Gerlával együtt értendők, amely csak 1957-ben önállósult. Doboz község 900 esztendeje. Adatok a község történetéből különös tekintettel a felszabadulást követő 30 évre. Összeállította: Marsi László. 30.

² Oláh József: A kapitalizmus korának gazdasági viszonyai. In. Réthy Zsigmond (szerk.): Doboz tanulmányok. Békéscsaba. 1989. (A továbbiakban: Tanulmányok); Oláh József:

Ezek a százalékértékek a községben
 1788-ban 1062,
 1895-ben 1521,
 1935-ben 1538,
 az uradalomban
 1897-ben 882,
 1925-ben 773,
 1935-ben 872 ha erdőterületet jelentettek.

Ez a táplálékot, oltalmat nyújtó, kisebb- nagyobb kiterjedésű – nem összefüggő – bokros, fás övezet, a Kettős-Körös élő vizével és morotváival a vadtartáshoz igen kedvező körülményeket biztosított. A természeti adottságokat felismerő földesúr nagyvad tartására már a 19. század elején a Doboz-Márói erdőben egy kb. 55–60 ha-as vadaspark kialakítását rendelte el. Ezt a rezervátumot az 1800-as évek közepén, a Kettős-Körös szabályozásakor megszüntették. Az új vadaskertet az 1870-es évek második felében Doboztól északra, a Fekete-Körös régi medre mentén alakították ki, a korábbihoz hasonló nagyságú területen. A körülkerített erdőrészen 30–40 szarvast és ugyan annyi dämvadat tartottak.³

Fácánkertet is létesítettek, ahol a szénakaszáláskor, aratáskor talált gondosan összegyűjtött tojásokat parlagi fajta kotlósokkal keltették ki, majd a felcseperedett, önellátásra már képes fécáncsibéket szabadon engedték, visszavadiították természetes környezetükbe.

A több kerületre (Feketeér, Hítze, Sebesfok) osztott uradalmi erdőbirtokot erdőmérnökök, főerdészek, kerületi erdészek (pl. Neisz Ignác, Roák Mihály, Szilávik Ferdinánd, Rossipal József, Stirling Ferenc, Vojsiczky Kár-

---

Az akasztó-vésztői uradalmak gazdálkodása a XIX–XX. század fordulóján. Akadémiai Kiadó. Bp., 1975. (A továbbiakban: Uradalmak). 34–35.

³ Ezekben az években került sor arra is, hogy gr. Wenckheim Rudolf egykori vértesszázados, cs. kir. kamarás, a neves vadász és mintagazda unokatestvéreivel és főúri barátaival (a Károlyiakkal, gr. Széchenyi Bélával, a legnagyobb magyar egyik fiával) Ausztriában, Salzburg környékén a Lungai vadászársaság nevében 60 000 ha-as sziklás, erdős havasi területet bérelt, amelyen a korabeli Európa egyik legértékesebb zergeállománya tenyésztett. A kincstári és a magántulajdonú bérleményen vadászkastélyt, házakat, kunyhókat építettek. Hubertusnak, a vadászok istenének tiszteletére pedig Maritzenben kápolnát emeltettek, ahol minden év októberében, a patrónus napján misét celebráltak. A területen – a több száz zergén kívül kb. 150 szarvas, 120 őz, 100–120 siketfajd, továbbá nyírfajdok, császármadarak, szirti foglyok és vadkacsák éltek.

A bérlőket 21 fő erdész, vadász személyzet szolgálta. Az ő közreműködésükkel egyéni cserkészeteket, nyáron 2–3 hetes nagyvadászatot tartottak. Itt az 1860-as években 20–30, az 1880-as években pedig már 100–200 zergét lőttek ki. Innen kerültek Dobozra, az Alföldön szokatlan zergefajták.

Povázsay László: Adatok Doboz és környéke erdőhasználatához. (Tanulmányok). 343–346.

oly, Schaffer Endre, Medovarszky Pál) irányították a kerületi erdészek, erdő ill. vadőrök segítségével.⁴

A kettős – erdész, vadász – tevékenységet folytatók gondoskodtak a cserkésző utak nyesetéséről, a szózó és etető helyek kialakításáról és feltöltéséről, a borítóhálók és kasok felállításáról, a nagyvadakat őrző kerítések épségéről, a fácános üzemeltetéséről.

A téli hónapokban a rókákat és kóbor kutyákat mérgezett nyulakkal – az elejtett állat belső részébe szórt sztrichninnel – pusztították. A szarkákat és varjakat műfészekben elhelyezett foszforos tyúktojásokkal riogatták. A többi évszakban pedig folyamatosan vadászták a hasznos vadállományt veszélyeztető állatokat, amelyekből

	1854- ben	1856- ban	1859- ben	1862- ben	1863- ban	1890- ben	1937- ben
farkas	–	–	2	–	3	–	–
róka	21	18	6	5	15	10	–
vadmacska	–	13	6	–	3	1	–
nyuszt	12	–	1	–	–	2	–
görény	29	47	8	1	8	36	18
menyét	17	53	–	8	12	38	88
házi macska	26	51	33	20	22	16	127
kutya	62	129	58	68	59	55	73
sas	3	24	5	7	9	–	–
héja	14	65	12	7	17	71	58
kánya	154	287	131	108	95	–	71
szarka	187	279	144	179	213	–	101
varjú	278	381	168	297	257	156	22

került terítékre.⁵

⁴ Uő. i.m. 344. és 348.

⁵ Békés megyei Levéltár (A továbbiakban: BML). XI. 602. j. 60., 61., 62., 63., 64., 65., *Povársay*: i.m. 344.

A kártékony vadak kilövését premizálták. A 19. században egy-egy

farkasért	1,00	menyétért	0,25
rókaért	0,60	kóbor kutyáért	0,20
nyusztért	1,00	macskáért	0,15
gőrényért	0,40	sasért	0,60
varjúért, szarkaért	0,25	kányáért	0,30
vadmacskáért	1,00	egyéb állatért	0,05

forintot fizettek.⁶

Az erdész-vadász uradalmi személyzet nemcsak a kártékony ragadozókat irtotta, hanem a vadorzók ellen is állandó küzdelmet folytatott. A saját és a bérelt (vadásztársasági) területek vadállományát folyamatosan, éjjel-nappal védték a tulajdonjogot semmibe vevő, a törvényes előírásokat megsértő személyektől, a hívatlan betolakodóktól, akiknek a helyismeretét, találékonyságát, eltökéltségét, szervezettségét, együttműködéssel, technikai fölénytel igyekeztek ellensúlyozni. A csapdával, hurokkal, olykor lőfegyverrel rendelkezők mindig igyekeztek tevékenységüket leplezni, inkognitójukat megőrizni, az elejtett zsákmányt titokban elszállítani, az uradalmi személyzet figyelmét elterelni, éberségét elaltatni. Az ellentétes indítású és célú – támadó, védő – cselekvéssorozatban hol az egyik, hol a másik fél szerzett előnyt. Ismerték egymást és a maguk módján értékelték is a másik tevékenységét. A kiszolgáltatottság és az erőfölény sajátos viszonyából adódó nem kívánt találkozások nem vezettek komolyabb összecsapásokhoz, véres incidensekhez.

A kontinentális éghajlat szélsőséges változásai, a hosszú, tartós hideg tél, a vastag hótakaró, a vadállomány fizikai leromlása időnként kifejezetten az orvvadászoknak kedvezett. A harmincas évek végén, például 1939. decembertől 1940. március végéig, több mint negyedéven át 50 cm-es hó borította a dobozi határt, a hőmérséklet pedig tartósan –20C° alatt maradt. Sok vad éhen pusztult, megfagyott, sokat befogtak, csak kevés élte meg közülük a tavaszt.⁷

A község földjén kialakított vadászterületek bérlőinek használati jogát a bérbeadó szerződésben szabályozta. Vadászni csak gyalogosan, lőfegyverrel és vizslával lehetett. Tiltotta a lóhátról való, agárral, vérebbel történő vadászatot. A vad kocsival, szánnal való bekerítését, fácantyúk, őzsuta kilövését,

⁶ Oláh József i. m. (Uradalmak). 97–98.; Povázsay: i.m. 344.; Az uradalmi számadások egyes években a lődíj összegét is megőrizték. Pl.: 1854-ben 142,17, 1855-ben 252,33, 1859-ben 185,62, 1862-ben 94,20, 1863-ban 163,66 Ft volt az erdészek, vadászok jutalma. BML. XI. 602. j. 60–64.

⁷ Vö. Povázsay: i.m. 352–354.

az éjjeli zsákmányszerzést. Hajtóvadászatot évente csak egyszer engedélyezett. A lelőtt, terítékre került vadról kimutatást kellett készíteni. A téli etetésről, vérfrissítésről gondoskodni kellett. Szőlőben, veteményesben csak szüret után, a vad kihajtásával lehetett vadászni. A bekerítetlen vadászterületet őriztetni kellett.⁸

Ezeket a rendelkezéseket, fair-play szabályokat az uradalom – a vadak neme, a hajtóvadászatok száma vonatkozásában – mint látni fogjuk – nem, vagy nem mindig tartotta be.

Forrásaink alapján mi a Dobozon folytatott vadászatnak, az apró és a nagyobb vadak elejtésének három formáját, változatát különböztetjük meg.⁹ És pedig:

1. az uradalom személyzetének, ha úgy tetszik hivatásos vadászainak felsőbb rendelésre folytatott,
2. meghívott és fizető vendégek nagy,
3. a birtokosok és rokonaik trófea szerző vadászatát.

A fenti sorrendet követve a fizetett, konvenció vadászok a kastély szükségletére és ajándékozásra állandóan ritkították a vadállományt.

A kastélynak

1892-ben 123 vadat (8 őz, 55 nyúl, 38 fácán, 14 fogoly, 18 szalonka),
 1895-ben 187 vadat (2 őzbak, 51 nyúl, 9 fogoly, 6 szalonka, 7 őzsuta, 49 fácán, 61 fűrj, 2 túzok),
 1921-ben 393 vadat,
 1933-ban 189 vadat (9 őzbak, 8 őzsuta, 39 nyúl, 108 fácán, 4 fácántyúk, 10 fogoly, 5 vadréce, 6 szalonka) adtak át, amit
 1892-ben 165,60, 1895-ben 167,80 Ft-ra, 1921-ben 36040 K-ra, 1933-ban 1405,11, 1934-ben 270,23 P-re értékeltek.

Elajándékoztak

1892-ben 172 vadat (6 őzbak, 8 őzsuta, 118 nyúl 40 fácán) 225,20 Ft,
 1895-ben 153 vadat (8 őzbak, 1 őzsuta, 105 nyúl, 37 fácán, 2 szalonka) 228,40 Ft,
 1921-ben 29250 K,
 1933-ban 149 vadat (5 őzbak, 49 fácánkakas, 85 fácántyúk, 10 nyúl) 349, 47 P értékben.¹⁰

⁸ Uő. i. m. 349–350.

⁹ A kis- és nagyvadak elejtésére vonatkozóan – a Dobozon is járt – egyik, ha nem a legnagyobb magyar vadásznak hivatásosok számára is tanulságos, színes leírásaira hivatkozunk: *Széchenyi Zsigmond: Ahogy elkezdődött...* Szépirodalmi Könyvkiadó. 1961. 69–73., 79–98., 117–127., 142–150., 191–205., Uő.: *Ünnepnapok*. Szépirodalmi Könyvkiadó. Bp., 1963. 92–107., 154–173., 203–214., 215–228. és 229–255.

Az uradalom egyes gazdasági egységei (Múré, Erdészet stb.) között belső elszámolási rendszer működött. A teljesített szolgáltatásokért, átvett javakért kölcsönösen fizettek egymásnak, ill. egymás terhére és javára írták azokat. A kastélynak átadott és az elajándékozott vadak forgalmi értéke között nem tettek különbséget, és például egy őzbakért 9,6,5, őzsutáért 6,5, fácánért 1,50, nyúlért 1-, fogolyért 0,15, szalonkáért 1- forint illette meg az erdészetet. Ezenkívül a pénztárból lődíjat fizettek, és pedig őzért 1-, nyúlért, fácánért, fogolyért 0,15, fűrjért 0,08 Ft-ot. Az uradalmi számadásokban hasznos vadak utáni lődíjként

1854-ben	142,17	1863-ban	163,66 Ft-ot
1856-ban	252,33	1933-ban	534,50
1859-ben	185,62	1934-ben	534,24
1862-ben	94,23	1935-ben	706,38 P-t

számoltak el.

Az utolsó vaddisznót 1856-ban, az utolsó tűzokpárt 1895-ben terítették le. A többi nemes vadból

	őz	fácán	nyúl	fogoly	fűrj	szalonka	egyéb
1854-ben	8	20	534	4	–	8	7
1856-ban	23	15	680	5	–	17	8
1859-ben	8	4	878	17	45	49	12
1862-ben	3	113	24	37	10	5	1
1863-ban	17	20	445	18	–	82	–
1892-ben	17	78	179	–	–	18	30
1895-ben	16	86	156	–	–	8	16
1933-ban	78	690	74	10	–	6	12

szerepel a lőlistákon.¹¹

Általában az őszi, téli hónapokban előre kidolgozott haditerv szerint nagyvadászatot tartottak. Ilyenkor jó néhány eltérő életkorú hajtóval tereltették a vadat az alkalmi és a hivatásos, meghívott, vagy fizető, magyar, vagy más (idegen) nemzetiségű vadászok puskái elé. Az önkéntes munkavégzők

¹⁰ BML. VI. c. No. 837. Sz. 32., No. 840. Sz.32.; VII. c. No. 820. Sz. 35., N. 821. Sz. 36.; XI. 602. j. 69. Erdőgazdasági főkönyv 1921.; XI. 602. j. 70. (1933-ban az erdészet a kastélynak 47 pulykát, 6 tyúkot, 5 kakast, 211 csirkét, 15 kacsát és 5012 tojást is szállított).

¹¹ *Povársay*: i.m. 343.; *Oláh*: i.m. (Uradalmak). 97.; BML. XI. 602. j. 70.

az alacsony napszámért nemcsak felhajtották, hanem amint lehetett testi épységük kockáztatása nélkül felkutatták, összegyűjtötték az elejtett zsákmányt. Bár forrásaink nem bővelkednek az ilyen hajtásokra vonatkozó adatokkal, egymást kiegészítve, összességükben mégis alkalmasak arra, hogy tájékoztassanak bennünket a dobozi uradalom egykori híres hajtóvadászatairól.

Nem sokkal a századforduló előtt

1892. december 23-án 1384 napért a 30 krajcárjával 414 Ft hajtódíjat fizettek ki.

1921-ben a fegyvertelen közreműködőknek 58052 Koronát számfejtettek.

1933-an 161, 1934-ben 828,56,

1935-ben 954,30 P munkadíjat folyósítottak a közreműködőknek.

Az említett 1934. évben 13 alkalommal, éspedig január 4-én, 31-én, március 24-én, november 2, 3, 7, 10, 17, 22, 30-án és december 14–15-én rendeztek hajtást.

1938. november. 30-tól december. 6-ig br. I. Empain belga bankár és társasága „9 uraság, 1 személyzet, egy napi urasági ellátás 30 P, egy napi személyzeti ellátás 15 P, egy urasági szoba napi 10 P” címén 2593,62 P-t, valóságos vagyont fizetett az uradalmi pénztárba. Rajta kívül a külföldi urak – 1938–1940 közötti – nyilvántartásban br. Buxhoeveden Károly Ottó (Lichtenstein), Dr. Leeser János (német), Schmindt von Gelder (holland konzul), gr. Seilern Károly (angol), hg. Hohenlohe Oehungeune (német), Boillet Latour Alfréd (belga), br. Buffin de Chosul János (belga), gr. D. Ursel György (belga), Doret Aristide (belga), Baron M. de Grey Marcel (belga), gr. Czemin Rudolf (cseh), gr. Mitrovsky Wladimir (cseh), Habig Péter (német), nevére bukkantunk.

1943. november 29-én a kormányzó úr főméltósága és kísérete vadászott Dobozon. 1943. szeptember–1944. január között a Stirling erdőben, az Óvár-csatormánál, a Múréten, a Sebes-foki erdőben Fűszegen, Boji derékon, Moháron és másutt – 2 őzbakon, 11 erdei szalonkán, 4 fürjön, 13 vadkacsán kívül – 1691 mezei nyulat, 1594 fácánkakast ejtettek el.¹²

A tulajdonos a feles vadat, a nagyvadászatok terítéket, a résztvevők által megtartott, ritkán a legügyesebb hajtónak ajándékozott példányok kivételével értékesítette. Pl. 1879-ben Rozner dobozi kereskedő 240 db nyulat vásárolt és 235 db-ért 211,50 Ft-ot fizetett. 1921-ben 1417 nyulat és 298 fácánt

¹² BML. V/c. N.10.,11.; XI. 602. j. 69–70.; *Oláh*: i. m. (Uradalmak). 97.; BML. XI. 602. j. 90., 602. j. 80/2., 602.j. 65.

356 400 K-ért értékesítettek. 1933-ban a Magyar Vadkivitel Bp., Dreher Jenőné 15 őzbakért, 31 őzsutáért, 25 nyúlért, 297 fácánkakasért és 138 fácántyúkért 2530,42 P-t fizettek.¹³

Amíg az apró és a nagyobb vadakat az alkalmazottak, a meghívott és fizető vadászok ejtették el szoló és csoportos vadászataikon, addig a kapitális agancsú őzeket, a trófeás vadakat csak a mindenkori tulajdonos vagy rokonai: a nagyszénási Károlyiak, Wenckheim László, József, Géza, a Kárászok, a Merániak, az Almássyak kaphatták puskavégre, A szemrevaló, értékesnek tartott trófeákat hivatalos bírálóknak vetették alá, és a nyilvánosságnak is bemutatatták.

Az 1892. évi agancskiállításon szereplő 20 trófea közül egy 1884-ben elejtett őzbak agancsa a II. díjat kapta.

Az 1930. évi lipcei kiállításon 4 uradalmi őzbaktrófea nyert díjat. Az 1936. évi Mezőgazdasági Kiállításon rendezett vadászati bemutatón 8 őzagancsot állítottak ki:

- A 180 sz.-t Wenckheim Rudolf 1884. június 24-én ejtette el. Ez a trófea az 1885. évi budapesti agancskiállításon I., az 1930. évi lipcei vadászkiállításon III. díjban részesült.
- A 181. sz. őzagancsot Wenckheim Dénes 1907. május 9-én zsákmányolta. Az 1907. évi budapesti agancskiállításon ezüst, a lipcein bronzéremmel díjazták.
- A 182. sz. agancs hordozóját Wenckheim József 1925. május 4-én terítette le. Budapesten 1926-ban II., Lipcsében III. díjban részesült.
- A 183. sz. agancs Wenckheim Lajos, Doboz, 1925. május feliratot viselte. 1927-ben Budapesten arany, Lipcsében ezüstéremre becsülték.
- A 184. sz. őzagancsra Schell Pál báró, Doboz, 1925. április 30. felirat került. A trófea Budapesten 1926-ban ezüstérmét szerzett.
- A 185. sz. őzagancs hordozóját Wenckheim József ejtette el Dobozon, 1930. június 27-én.
- A 186. sz. őzagancsot Wenckheim Lajos zsákmányolta Dobozon, 1930. május 14-én.
- A 187. sz. őzagancsot Wenckheim Lajos szerezte 1931. április 16-án Dobozon és azt az 1932. évi budapesti agancskiállításon bronzéremmel díjazták.¹⁴

¹³ BML. I. e. 187. Okl. 505. Sz.96.; XI. 602. j. 69–70.

¹⁴ Povázsay: i.m. 346–347.

A trófeák a vadászok ügyességét, minőségük az erdészeti-vadászati alkalmazottak hozzáértését, a vadtaras optimális feltételeit hirdették.

Az uradalom szabadon tartott és tenyésztett vadállománya már a 19. század végén határainkon innen és túl is ismertté, híressé vált. Így nem véletlen, hogy már a múlt század második negyedében a Földművelésügyi Minisztérium előzetes engedélyével magánszemélyeknek és vadásztársaságoknak többször szállítottak élő állatokat. A belföldi küldemények az ország keleti és középső részébe, a Tiszántúlra és a Duna-Tisza közére kerültek, a külföldiek pedig Németországba Julius Mohr ulmi birtokára pl. 160 fácánkakast és 244 fácantyúkot küldtek. Belföldi forgalomban egy fácántörzs – 1 kakas, 3 tyúk – 39,50 P, 1 pár nyúl 28 P, 1 pár fogoly 15 P, 1 őzbak 400–500 P, őzsuta 300 P-t ért. Olykor maguk is vásároltak: 1938-ban a gödöllői Kir. Vadászati Hivaltól 800 P-ért 5 élő szarvastehenet szereztek be.¹⁵

A vadgazdálkodás mérlegének megvonására – amennyire ez lehetséges – a pénztárkönyvek tételeinek összehasonlítására kínál lehetőséget.

Vadeladásból származó bevételként (1921-ig Koronában, azután Pengőben)

1910-ben	13600,32	1918-ban	122,00
1911-ben	7355,82	1919-ben	10,00
1912-ben	7745,90	1920-ban	12737,00
1913-ban	9694,15	1921-ben	387280,00
1915-ben	9204,16	1933-ban	2530,42
1916-ban	14505,40	1934-ben	20281,06
1917-ben	14415,75	1935-ben	16845,35

mutattak ki.¹⁶

A politikai (I. világháború, 1918–19-es forradalmak) és a gazdasági (infláció, válság) események miatt az eltérések igen jelentősek.

A vadfenntartásra

1910-ben 8146,72 K-t,
1912-ben 5231,81 K-t,
1934-ben 3086,740 P-t fordítottak.

A kimutatott évek között mindössze három olyat találunk, amelyeknek mind a kiadási, mind a bevételi adatait ismerjük.

¹⁵ *Oláh*: i.m. (Uradalmak). 97.; *Povázasay*: i.m. 343.

¹⁶ BML. XI. 602. j. 9., 10., 24., 26., 27., 33., 70.

Ezeket egybevetve úgy találjuk, hogy
 1910-ben 5454,20 K,
 1912-ben 2514,69 K,
 1934-ben 17134,32 P többlet mutatkozik.

Úgy gondoljuk, ennek alapján megkockáztathatjuk azt a véleményünket, hogy a vadtenyésztés a dobozi uradalomban nemcsak az úri kedvtelést, hírnévgyarapítást szolgálta, hanem hasznos hajtó, profitot termelő gazdasági tevékenység is volt.¹⁷

¹⁷ A másik „ősfoglalkozásnak”, a halászatnak is fennmaradt néhány adata. Ezek szerint:

BEVÉTEL				KIADÁS	
Év	összeg	év	összeg	év	összeg
1909	105,70	1915	470,40	1921	37,44
1910	603,00	1916	874,28	1928	24,30
1911	1396,51	1917	1900,40	1929	136,57
1912	603,40	1918	28,75	1930	38,34
1913	384,56	1920	304,00	1933	7,20

(1909–1921 között K, 1929–1933-ban P.) 1918-ban mindössze 5,75 kg halat értékesítettek.
Oláh: i.m.(Uradalmak). 98.